

HOREOGRĀFISKĀS PEDAGOĢIJAS PRINCIPI

METODISKAIS MATERIĀLS

AUTORE: ped. INDRA LAPŠINA

**Rīga
2025**

Klasiskās dejas pedagogs nav tikai skolotājs, kurš uzdod saviem audzēkņiem iemācīties rindkopu no noteiktas mācību grāmatas. Tas ir cilvēks, kurš māca apgūt universālu, neverbālu valodu - ķermeņa izteiksmes valodu, ar kuras palīdzību var pārraidīt domas enerģiju no attāluma. Skolotājs - horeogrāfs nav tikai noteiktu mācību programmas kustību skolotājs, viņš ir dejas kultūras, tradīciju un prasmju glabātājs. Viņš ir starpnieks starp pagātni un nākamajām paaudzēm. Viņš ir meistars, kurš nodod tālāk iepriekšējo klasiskās dejas skolu meistarību pieredzi, noslēpumus un atmiņas.

Gatavojoties stundai, pedagogam-horeogrāfam jāizstrādā nodarbību plānu, jāiezīmē vadlīnijas, kas nepieciešamas, lai sasniegtu iecerēto mērķi. Nodarbības sākumā būtu ieteicams, lai skolotājs nosauktu nodarbības mērķi (pie kā stundā tiks strādāts), lai audzēkņiem būtu priekšstats par to, kas no viņiem tiks prasīts. Tādā veidā viņi būs labāk sagatavoti tam, kas viņiem būs jādara.

Tomēr ne vienmēr viss notiek kā iecerēts – var rasties dažādas grūtības un šķēršļi. Neatkarīgi no tā vai šie šķēršļi ir ar negatīvu vai pozitīvu raksturu, skolotājs iegūst informāciju un izdara secinājumus, kam būtu jāpievērš īpaša uzmanība, sastādot plānu nākamajām nodarbībām.

Klasiskās dejas disciplīna horeogrāfiskās izglītības struktūrā balstās uz vienotu metodiku, kuru izstrādājuši daudzi ievērojami pedagogi, sākot jau no A.Vaganovas. Šī metodika ir pārbaudīta daudzās paaudzēs un pierādījusi sevi praksē ar pozitīviem rezultātiem.

Vienotai metodoloģijai horeogrāfiskās izglītības sistēmā ir daudz pozitīvu aspektu, kuri pieļauj daudzpusīgu tās tālāku attīstību gan teorijā, gan praksē, pieļaujot atšķirīgas apmācības formas. Uzdevumi, kuri pedagogam jārealizē mācību procesā, ir ļoti dažādi. Šeit, it īpaši jaunajiem pedagogiem, talkā varētu nākt metodiskie ieteikumi:

- mācību materiālam jābūt veidotam, ievērojot organisku un saprotamu secību,
- nodarbībai/mēģinājumam jābūt loģiski pareizi un mākslinieciski harmoniski sastādītai.

Šiem uzstādījumiem pilnībā atbilst klasiskās dejas metodoloģija, kur sistematizācija piemīt it visam:

- mācību materiālam,
- zināšanu un prasmju nodošanā,
- radošās veikspējas prasībās,
- veicinot audzēkņu spēju apgūt mācību materiālu, izvēloties nodarbības/mēģinājuma galveno mērķi, izmantojot visus pieejamos mācību līdzekļus, lai sasniegtu nodarbības/mēģinājuma mērķi,
- atkārtojot mācību materiālu dažādos veidos (sākot ar atsevišķa neliela dejas numura apguvi un beidzot ar ģenerālmēģinājumu, kostīmiem un apgaismojumu).

Uzdevumi, kuri ir tieši saistīti ar klasiskās dejas pasniegšanas metodiku:

- mācību vielas apguves secības principi,
- klasiskās dejas elementu izpildījuma pareizība,
- metodiska pieeja klasiskās dejas ekzersisa kustību apgūvē,
- ķermeņa stājas un kustību aparāta attīstības principi klasiskās dejas stundās.

Uzdevumi, kuri raksturo klasiskās dejas stundas vadīšanu:

- individuālās un personalizētās pieejas īpatnības mācību procesa laikā,
- pedagoģiskā demonstrējuma nozīme,
- radošas atmosfēras veidošana nodarbības laikā,
- pedagoga profesionālās leksikas veidošana,
- māka izteikties tēlaini, stimulējot muskulatūras izjūtu,
- racionāli izmantot zāles telpu nodarbības laikā,
- prasme veidot mācību uzdevumus, atkarībā no audzēkņu psiho-fiziskiem dotumiem,
- uzmanības un profesionālās atmiņas attīstīšana,
- prasme precīzi un konkrēti noteikt kļūdas,
- norādīt veidus, kā izlabot pieļautās kļūdas.

Uzdevumi, kuri saistīti ar nodarbību loģisku plānošanu, stundas sastādīšanas principiem un kombinācijām:

- prasme strādāt ar mācību programmu,
- analītiska pieeja klasiskās dejas elementu apgūvē,
- prasme veidot stundu, līdzsvarojot muskulatūras fizisko un emocionālo slodzi,
- pilnveidot prasmes veidot stundas pēc tematiskā principa un kombinēt mācību uzdevumus ar noteiktu metodisko mērķi,
- pārzināt kombināciju veidošanas principus, to variēšanas iespējas, klasiskās dejas elementu savienošanas likumsakarības,
- atsevišķu stundas sadaļu ilguma pareiza pielietošana, kā arī vingrinājumu secības noteikšana.

Uzdevumi, kuri saistīti ar muzikālo audzināšanu, kustību izpildījuma kantilēnas, precizitātes, koordinācijas, muzikāli-ritmisko kombināciju uzbūves principiem, sadarbību ar koncertmeistaru muzikālā pavadījuma piemeklēšanā.

Uzdevumi, kuri saistīti ar izpildījuma akadēmiskās manieres izstrādāšanu, sieviešu/vīriešu izpildījuma stila, augstas estētiskās gaumes, aplomba, kā arī individualitātes un izpildījuma mākslinieciskuma principu apguvi.